

VÀI SUY NGHĨ VỀ PHÁT TRIỂN NGUỒN TẠP CHÍ NGOẠI VĂN Ở TRUNG TÂM THÔNG TIN - THƯ VIỆN ĐHQG HN

Đinh Lan Anh

Phòng Bổ Sung - Trao Đổi

1. Mở đầu:

Thư viện đại học có vai trò đóng góp tích cực cho sự phát triển của đất nước. Với vai trò là một trung tâm thông tin tư liệu và là một động lực đóng góp vào việc cải tiến giáo dục, thư viện đại học có nhiệm vụ thu thập tất cả những nguồn kiến thức, tuyển chọn và bổ sung tài liệu sách báo, tạp chí, phù hợp, phản ánh tất cả những nguồn tri thức về khoa học trên thế giới giúp cho nền giáo dục đại học nước ta theo kịp trào lưu tiến hoá của thế giới.

Tạp chí là một thành phần rất quan trọng trong nguồn lực thông tin của một thư viện. Đây là một loại hình tài liệu có giá trị thông tin rất cao, nó được cập nhật theo định kỳ và là ấn phẩm liên tục, phần lớn đều phản ánh những công trình nghiên cứu khoa học mới nhất, do đó đòi hỏi phải bổ sung liên tục.

2. Thực trạng nguồn tạp chí ngoại văn ở Trung tâm Thông tin - Thư viện ĐHQGHN hiện nay:

Hiện nay, Trung tâm Thông tin - Thư viện ĐHQGHN có 1727 tên tạp chí ngoại văn trong đó:

* Số lượng mua: mỗi năm Trung tâm mua 49 tên tạp chí ngoại văn với 3 ngôn ngữ: Tiếng Anh, Tiếng Nga, Tiếng Trung Quốc. Trong đó tạp chí KHTN có 3 tên, CNTT có 2 tên, KHXH&NV có 2 tên, còn lại 42 tên là tạp chí về học ngữ. Ngoài ra Trung tâm có 5 tên CSDL dưới dạng đĩa CD-Rom chứa tất cả các tạp chí tóm tắt về KHXH & NV, KHCN ứng dụng, KHGD và Công nghệ sinh học.

Nguồn tạp chí được mua hàng năm thì có ưu điểm là liên tục và thông tin được cập nhật nhưng với số lượng bổ sung nguồn tạp chí ít như trên thì không thể đáp ứng cho mỗi ngành một tạp chí hạt nhân. Chẳng hạn, trường ĐHKHXH&NV có 12 khoa với nhiều chuyên ngành học khác nhau thì với hai tên tạp chí về KHXH là không thể đáp ứng về nhu cầu thông tin trong học tập và nghiên cứu của sinh viên và cán bộ của ngành KHXH&NV. Tương tự như vậy với 3 tên tạp chí về KHTN cũng nói lên sự thiếu thốn nguồn thông tin từ tạp chí.

Số tạp chí nhận qua đường tặng biếu mỗi năm nhận được 62 tên và 1550 cuốn. Số lượng tạp chí nhận qua đường tặng biếu tuy phong phú về số lượng nhưng hầu hết là tạp chí cũ, không liên tục và không được cập nhật. Đa số tạp chí nhận tặng biếu đều xuất bản từ những năm 1980 đến 1994, có loại xuất bản từ những năm 60 của thế kỷ XX như tạp chí Geographic. Đây là loại tạp chí rất cần cho một số ngành học của ĐHKHTN nhưng do quá cũ thông tin lỗi thời và không liên tục nên không sử dụng được.

3. Hướng phát triển nguồn tạp chí:

Việc làm phong phú hoá nguồn tạp chí ngoại văn là một vấn đề lớn đối với hầu hết các thư viện nhất là thư viện đại học.

Vấn đề đặt ra là làm sao có được nguồn thông tin đầy đủ và rẻ tiền nhất, bổ sung tạp chí chuyên ngành theo yêu cầu lại vừa tiết kiệm ngân sách?

Chúng ta có thể bổ sung và khai thác các tạp chí qua sự liên thông giữa các thư viện. Các đơn vị có liên quan thảo luận và thống nhất danh sách các tạp chí cần mua và phân công thực hiện. Sau đó từng thư viện sẽ thành lập cơ sở dữ liệu về tạp chí và bài tạp chí theo một mẫu thống nhất và đưa lên mạng. Đây là một công việc hoàn toàn phù hợp với tình hình thực tế của thư viện các trường đại học hiện nay trong điều kiện ngân sách hạn hẹp. Hơn nữa sự phát triển nhanh chóng về KHKT và sự gia tăng một số lượng lớn tạp chí rất đa dạng và phong phú khiến các thư viện có xu hướng liên thông với nhau phối hợp bổ sung là sự thật hiển nhiên.

Ngoài ra, chúng ta còn có thể khai thác nguồn tạp chí điện tử trên Internet để đáp ứng nhu cầu truy tìm thông tin ngày càng cao của độc giả. Hiện nay các tạp chí điện tử trên mạng Internet có thể chia làm 2 nhóm:

- * Phổ thông: đa số có thể xem và sao chép miễn phí

- * Chuyên ngành: hầu hết có thể xem và sao chép miễn phí các mục lục, các tóm tắt. Muốn xem và sao chép toàn văn bài báo, phải đăng ký và đóng tiền cho nhà xuất bản.

Thông thường, khi biết địa chỉ của nhà xuất bản tạp chí, thư viện có thể đăng ký mua tạp chí qua thư điện tử (E-mail) và trả tiền bằng thẻ tín dụng (Credit cards). Hiện nay trên Internet có các dịch vụ của nhà xuất bản Blackwell, như :

- EJN (Electronic Journal navigotor) : dịch vụ đăng ký mua các tạp chí điện tử qua 1 đầu mối duy nhất.

- Sereals connect: dịch vụ thông tin thư mục trực tuyến.

- Synergry: dịch vụ tạp chí toàn văn trực tuyến.

Địa chỉ liên lạc: <http://www.blackwell.co.uk/ejn/geust> html, các thư viện có thể đăng ký sử dụng trong vòng 3 tháng.

Để nhanh chóng khai thác nguồn tạp chí trên mạng Internet chúng ta cần tham khảo nguồn thông tin điện tử của một số thư viện lớn của Mỹ, Canada, Anh. ...

Tất cả các thư viện các nước phát triển đều có phần giới thiệu danh sách các tạp chí và các địa chỉ hữu ích (useful links) nối liền các nguồn thông tin khác trên Internet. Đây là những chỉ dẫn ban đầu rất cần thiết để chúng ta có thể tìm đến đại chỉ của các tạp chí. Đó chính là địa chỉ của các nhà xuất bản mà chúng ta cần phải liên hệ để đăng ký mua quyền đọc toàn văn tạp chí hay để sao chép miễn phí các mục lục tóm tắt các bài báo.

Một số địa chỉ tham khảo:

-<http://www.vlib.org/>: thư viện ảo của mạng thông tin toàn cầu

-<http://www.webpan.com/msauers/libdir>: danh sách các thư viện trên Internet.

-<http://www.lib.iastate.edu/scholar/ejrnl.html> : danh sách tạp chí điện tử ở thư viện đại học IOWA, Mỹ.

-<http://www.interscience.wiley.com/>: danh sách tạp chí điện tử của NXB John & Wiley.

-<http://www.navigator.blackwell.com/ariespages/BisAr/FreeFrames.html>:

danh sách tạp chí miễn phí của NXB Blackwell.

-<http://link.springer-ny.com/link/services/journals>: danh sách tạp chí điện tử của NXB Springer-Verlag.

4. Kết luận:

Tóm lại, nhiệm vụ của trung tâm là phục vụ tối đa các nhu cầu khai thác thông tin bằng nhiều hình thức. Trung tâm cần tăng cường ngân sách mua thêm tạp chí ngoại văn ít nhất cho mỗi khoa trong các trường ĐH trong ĐHQG HN một tên tạp chí hạt nhân. Phải mở rộng khái niệm: “liên thông thư viện” tức là các thư viện nắm được nguồn tài liệu của thư viện bạn có thể truy cập, tìm hiểu và khai thác các nhu cầu thông tin để phục vụ cho thư viện mình, độc giả của thư viện mình. Phải tận dụng triệt để những khả năng khai thác thông tin trên mạng internet để tiết kiệm công sức, thời gian tìm kiếm, tiết kiệm ngân sách mà vẫn đảm bảo đủ thông tin phục vụ nhu cầu đọc giả.